

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

2.1 ขั้นตอนของการกำเนิดดิน

ขั้นตอนของการกำเนิดดิน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ

2.1.1 ขั้นตอนการสะสมวัตถุดันกำเนิดของดิน ซึ่ง ได้แก่ หินและแร่ที่มีการผุพังและเกิดการทับถมของตะกอนต่างๆ

2.1.2 ขั้นตอนที่เกิดดินชนิดต่างๆ โดยขบวนการให้กำเนิดดิน เช่น

2.1.2.1 Laterization (Latosolization) เป็นขบวนการที่เกิดบริเวณแผ่นดินชุก ทำให้การสลายตัวของหินและแร่เป็นไปอย่างรวดเร็วและปริมาณของแคลเซียม แมกนีเซียม ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นต่าง ละลายนำออกมาก ได้มาก ช่วยให้บริเวณนั้นมีสภาพเป็นต่าง ส่วนปริมาณของเหล็ก อลูминัม จะถูกรวมตัวกับออกซิเจนในอากาศ กลายเป็นสารประกอบพาก sesquioxide ซึ่งได้แก่ Fe_2O_3 รวมกับ Al_2O_3 ทำให้กลไกเป็นดินสีแดง หรือสีเหลือง เป็นพากดินที่อยู่ในอันดับ Ultisols, Alfisols Inceptisols ฯลฯ พบนบริเวณทั่วๆไปของประเทศไทย

2.1.2.2 Calcification เป็นขบวนการที่เกิดในบริเวณแห้งแล้ง ฝนตกน้อย ทำให้วัตถุดันกำเนิดของดินพากหินปูนชนิดต่างๆไม่ถูกชะล้างไปที่อื่น แต่จะสะสมอยู่บริเวณใกล้เคียงกับวัตถุดันกำเนิดของดิน ซึ่งทำให้ดินบริเวณนั้นมีคุณสมบัติเป็นต่าง เป็นพากดินที่อยู่ในอันดับ Mollisols, Vertisols ฯลฯ พบนบริเวณจังหวัดทางภาคกลางของประเทศไทย เช่น ลพบุรี สระบุรี นครสวรรค์ ฯลฯ

2.1.2.3 Salinization และ Solonization เป็นขบวนการที่เกิดจากวัตถุดันกำเนิดของดินพากหินเกลือ และพบนบริเวณที่มีฝนตกน้อย ทำให้ปริมาณของน้ำจากดินซึ่งล่างระเหยเข้ามาสู่ดินซึ่งบนมีน้ำ โดยเฉพาะในช่วงฤดูร้อนซึ่งมีอากาศแห้งแล้งมาก ทำให้เกลือถูกน้ำระเหยพาเข้ามายังชั้นบนด้วยแรงที่เรียกว่า Capillary force จนเกิดการสะสมเกลือโซเดียมคลอไรด์ และโซเดียมซัลเฟต กลไกเป็นดินเค็ม สำหรับดินเค็มที่มีการสะสมของโซเดียมคาร์บอนเนตนั้น จะมีสีคล้ำหรือสีดำ พบนบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 17 ล้านไร่ เช่น ขอนแก่น ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ยโสธร สุรินทร์ ฯลฯ

2.1.2.4 Podzolization เป็นขบวนการที่เกิดในบริเวณอากาศหนาว และบริเวณที่มีฝนตกชุกมาก ทำให้ปริมาณน้ำที่มีอยู่ในดินมากกว่าปริมาณที่ระเหยออกไป ช่วยให้ดินบริเวณนี้ชุมชนอยู่เสมอ เกิดการชะล้างได้บ้าง ซึ่งจะพบดินเหล่านี้ในอันดับ Ultisols, Spodosols Inceptisols ฯลฯ พบนบริเวณทั่วๆไปของประเทศไทย

2.2 โครงสร้างของดิน

2.2.1 ความหมายของโครงสร้างดิน

โครงสร้างดิน คือลักษณะของการเชื่อมยึดกันของเม็ดดิน เป็นลักษณะที่เกิดจากการจัดเรียงและการเชื่อมยึดกันของอนุภาคเดียวของดิน โดยอิทธิพลของสารเชื่อมทำให้เกิดเป็นอนุภาคปฐมภูมิที่เรียกว่า เม็ดดิน และเม็ดดินนั้นมีความสามารถที่จะต่อต้านและทนทานต่อแรงที่ถูกกระทำได้ เช่น การเขตกรรมและแรงกระแทกของเม็ดฟันเป็นต้น โครงสร้างดินที่เกิดจากอนุภาคดิน มีการเชื่อมยึดกันเป็นเม็ดดิน และมีรูปร่างคล้ายคลึงกัน

โครงสร้างดิน มีรูปร่างแตกต่างกันไป แบ่งออกได้กว้างๆ 4 แบบ คือ รูปทรงคล้ายทรงกลม คล้ายกล่อง คล้ายแท่ง และคล้ายแผ่น เป็นต้น และพบว่าโครงสร้างรูปทรงคล้ายทรงกลม จัดเป็นโครงสร้างดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกมากที่สุด

2.2.2 วัตถุที่ให้กำเนิดดิน

วัตถุที่ให้กำเนิดดินนั้น ส่วนใหญ่ประกอบด้วยอนินทรีย์วัตถุ เช่น แร่และหินชนิดต่างๆ ที่ถลایตัวพูดแล้ว ผสมคลุกเคล้ากับอินทรีย์วัตถุ ได้แก่ เศษพืชและสัตว์ที่ตายแล้วทับถมกันอยู่ในดิน ซึ่งอัตราส่วนของอนินทรีย์กับ อินทรีย์วัตถุที่ผสมคลุกเคล้ากันนั้น บ่อมแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ

เวลาในการพัฒนาชั้นของดินนั้น เวลาจัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่ง ซึ่งจะพบว่าดินที่มีอายุมาก หรือวัตถุต้นกำเนิดของดิน ที่มีการพัฒนามานับล้านปี บ่อมจะมีชั้นของดินที่ครบสมบูรณ์มากกว่าดินที่มีอายุน้อย เช่น ดินที่ถูกพัดพามาโดยการตกตะกอนมาทับถมบริเวณปากแม่น้ำ (alluvium) บ่อมเป็นดินที่มีอายุน้อย (เกษตรศรี ชั้นช้อน 2536 :13)

2.2.3 ส่วนประกอบของดิน (soil component)

ดินที่เห็นอยู่นี้พอจะแบ่งส่วนประกอบออกตามความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของพืชได้เป็น 4 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. อนินทรีย์วัตถุ (mineral matter) เป็นส่วนที่เกิดจากชิ้นเล็กชิ้นน้อยของแร่และหินต่างๆ ที่ถลัยตัวโดยทางเคมี ทางฟิสิกส์ และทางชีวเคมี
2. อินทรีย์วัตถุ (organic matter) ได้แก่ส่วนที่เกิดจากการเน่าเปื่อยพูดังหรือการถลัยตัวของเศษเหลือของพืชและสัตว์ที่ทับถมกันอยู่บนดิน
3. น้ำ น้ำที่อยู่ในดินนั้น พbowy ในช่องระหว่างเม็ดดิน (aggregate) หรือนุภาคดิน (particle) ที่เรียกว่างหรือที่ว่างนี้ว่า pore space
4. อากาศ ที่ว่างในดินระหว่างก้อนดินหรือนุภาคดินมีอากาศอยู่ แก๊สที่พูดโดยทั่วไปในอากาศในดินนั้นมีในโครงสร้าง ออกซิเจน และคาร์บอนไดออกไซด์

2.2.4 หน้าที่ของแต่ละส่วนของดิน แต่ละส่วนของดินมีหน้าที่ต่อการเจริญเติบโตของพืชและสิ่งมีชีวิตในดินแตกต่างกันดังนี้คือ

1. อนินทรีย์วัตถุ

- 1) เป็นแหล่งกำเนิดของชาตุอาหารพืช และเป็นแหล่งอาหารของจุลินทรีย์ดิน
- 2) เป็นส่วนที่ควบคุมเนื้อดิน (soil texture)
- 3) ส่วนของอนุภาคดินเหนียว (clay fraction) เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการเกิดกระบวนการทางเคมีต่างๆ ในดิน

2. อินทรีย์วัตถุ

- 1) เป็นแหล่งกำเนิดชาตุอาหารของพืช และของจุลินทรีย์ดินโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในโครงสร้างฟอสฟอรัส และกำมะถัน
- 2) ให้พลังงานแก่จุลินทรีย์ดิน
- 3) ควบคุมสมบัติทางกายภาพสมบูรณ์ของดิน (soil tilt) เช่น โครงสร้างดิน ความร่วนซุย การระบายน้ำ และการแลกเปลี่ยนอากาศของดิน

3. น้ำ

- 1) ให้น้ำแก่พิช
- 2) ช่วยในการละลายธาตุอาหารต่างๆในดิน และในการดูดและขยับอาหารพิช

4. อากาศ

- 1) ให้ออกซิเจนแก่รากพิชและจุลินทรีย์ในการหายใจ
- 2) ให้คาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเมื่อรวมกันน้ำจะให้กรดคาร์บอนิก เป็นกรดที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการทางเคมีในดินและยังเป็นแหล่งให้คาร์บอนแก่จุลินทรีย์บางชนิดในดินด้วย
- 3) ให้แก๊สในโครงสร้าง ซึ่งเป็นแหล่งของในโครงสร้างแก่จุลินทรีย์บางชนิด (คณาจารย์ภาค

วิชาปฐพิทยา ;2541: 5)

2.3 การจำแนกระดับของธาตุอาหารพิชในดินทั่วๆไป

เพื่อเป็นการประเมินระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน (อภิรดี อิ่มเอิน ;2534:2-32) ได้อธิบายการจำแนกระดับของธาตุอาหารออกได้ 5 ระดับ คือ

2.3.1 ระดับขาดแคลนรุนแรง ดินมีธาตุอาหารพิชต่ำมาก หรือมีในปริมาณที่พิชไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เมื่อพิชขาดธาตุอาหารพิชระดับนี้แล้วไม่ได้รับการใส่หรือเติมให้หันห่วงที่ พิชจะแสดงอาการขาดให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น ลับเล็ก แคระแกรน ใบเหลืองชีด ใบเล็ก ในพิชที่ไวต่อการขาดธาตุอาหารบางธาตุนั้นจะแสดงอาการขาดธาตุอาหารพิชนั้นๆ ให้เห็นในตำแหน่งที่ขาดนั้นทำหน้าที่อยู่ เช่น อาการขาดฟอสฟอรัสของข้าวโพดจะพบสีม่วงปราวุ้ย ตรงข้อต่อของกากใบกับลำต้น และดินควรจะได้รับการแก้ไขอย่างทันที ด้วยการให้ปุ๋ยทั้งทางใบและทางดิน เพื่อเร่งให้พิชฟื้นตัวเร็ว

2.3.2 ระดับขาดแคลนเล็กน้อย ดินมีธาตุอาหารพิชอยู่บ้าง แต่มีอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าที่พิชต้องการ กรณีนี้พิชจะไม่แสดงอาการขาดให้เห็น แต่เมื่อมีการใส่ปุ๋ย พิชจะตอบสนองต่อปุ๋ยเป็นอย่างดี โดยเจริญเติบโตให้ผลผลิตตามปริมาณปุ๋ยที่เพิ่มให้อย่างเป็นสัดส่วน

2.3.3 ระดับที่เหมาะสม ดินมีธาตุอาหารพิชอยู่ในระดับที่เพียงพอต่อความต้องการของพิช พิชจะมีการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน โดยไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ยให้กับดินนั้นอีก

2.3.4 ระดับมีมากเกินพอดี ดินมีธาตุอาหารพิชอยู่ในระดับที่มากเกินพอดีความต้องการของพิชเล็กน้อย พิชจะมีการเจริญเติบโตเป็นปกติ และให้ผลผลิตคุณภาพที่ไม่ดีเท่าที่ควร พิชจะมีการสะสมธาตุอาหารส่วนเกินนั้นไว้และบางธาตุอาจเกิดปฏิกิริยา_r>ร่วมกันจนทำให้ขาดนั้นไม่สามารถประกอบหน้าที่ได้เต็มที่ตามปริมาณที่มีอยู่

2.3.5 ระดับที่มากเกินพอดีเป็นพิษ ดินมีธาตุอาหารพิชมากเกินไป ขาดสัดส่วนที่เหมาะสม ธาตุที่มีมากเกินความต้องการนั้นจะถูกพิชดูดเข้าไปได้มาก และไปสะสมอยู่ในพิชจนทำให้สัดส่วนของธาตุต่างๆภายในพิชเสียไป หรือเกิดปฏิกิริยา_r>ร่วมกันกับธาตุอื่น ให้พิชใช้ประโยชน์จากธาตุที่ดูดเข้าไปไม่ได้เต็มที่ พิชจะมีการเจริญเติบโตเพียงบางส่วน ทำให้พิชมีรูปร่างผิดปกติจนสังเกตุเห็นได้ เช่น พิชที่ได้รับในโครงสร้างมากเกินไป จะทำให้ເຜົ້າໃນออกดอกช้า ผลผลิตต่ำ ต้นอ่อนแอ บางธาตุอาจทำให้พิชหงักการเจริญเติบโต ไม่ให้ผลผลิต และอาจตายได้ตั้งแต่ต้นยังเล็ก (มุกดา สุขสวัสดิ์ ; 2544: 298)

2.4 ลักษณะเนื้อดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก

เนื้อดินที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชหรือการเพาะปลูกพืชโดยทั่วไป ได้แก่ ดินร่วนปนทราย ดินซินดินมีลักษณะอยู่ระหว่างของดินเนื้อละเอียดกับดินเนื้อหินยาน จึงมีการถ่ายเทอากาศ การอุ่นน้ำ และการระบายน้ำที่เหมาะสมกว่า รวมทั้งมีความชุ่นในการแลกเปลี่ยนประจุบวกมากกว่าดินทราย รากพืชสามารถเจริญเติบโตของใช้แพร่กระจายไปได้ดี และดูดซึมน้ำได้มากกว่า (มุกดา สุขสวัสดิ์ ; 2544 : 42)

2.5 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาคุณสมบัติทางเคมีของดินบริเวณปากคลองสำโรงบ้านทำสะอัน จังหวัดสงขลา มีการศึกษาสภาพทั่วไป ของพื้นที่ศึกษา ดังนี้

คลองสำโรงดั้งเดิมอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เริ่มจากบ้านทำสะอัน ถึง บ้านเก้าเส้ง มีความกว้าง 18 เมตร ความยาว 5,000 เมตร (หมาดสุกรี ทำสะมวง และ อตตัย กาลีมสະ :2542:1) ในปัจจุบันนี้เป็นคลองที่รองรับการระบายน้ำเสียจากแหล่งชุมชน ทำให้น้ำในคลองเกิดมลพิษ คุณภาพน้ำของคลองสำโรงมีสีดำ มีตะกอนแขวนลอยอยู่มากและส่องกลืนเหม็น

ปากคลองทำสะอัน สภาพน้ำขุ่น มีตะกอน มีขยะเล็กน้อย บริเวณนี้เป็นจุดเชื่อมต่อของทะเลสาบสงขลา และคลองสำโรง ทิศทางการไหลของน้ำ บางช่วงน้ำจากคลองสำโรงจะไหลลงสู่ทะเลสาบ และบางช่วงน้ำจากทะเลสาบไหลเข้าสู่คลองสำโรง ซึ่งจะเปลี่ยนไปตามการขึ้นลงของน้ำ เมื่อน้ำจากคลองสำโรงไหลลงสู่ทะเลสาบจะพัดพาเอาตะกอนไปด้วย นานๆเข้าอาจเป็นสาเหตุให้ทะเลสาบทึ่นเข็นได้ (นยุรา เดชะหนอง และ สุภาภรณ์ ประเสริฐค่า ; 2542:24)

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้เขต 12 ได้ระบุแหล่งชุมชนที่ระบายน้ำทิ้งลงสู่คลองสำโรงในปี 2540 ได้แก่ ชุมชนเทศบาลเมืองสงขลา, ท่าเที่ยนเรือประมงชุมชนทำสะอัน, ชุมชนริมถนนดาวอุี้, ถนนดาหลง, เคหะชุมชนสงขลาวิม ถนนราษฎร์อุทิศ 1 และชุมชนเก้าเส้ง พบร่วมปริมาณน้ำทิ้งประมาณ 32000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ซึ่งน้ำทิ้งเหล่านี้จะถูกระบายน้ำลงสู่ทะเลสาบสงขลา (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้ เขต 12:2540 อ้างใน นิช สุคิวิไล และ ไฟโรจน์ ปรางค์อรุณ ; 2544:26)

2.6 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้จะเป็นการศึกษาโดยใช้ตัวแปรชนิดต่างๆ ของดินที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของคุณสมบัติทางเคมีของดิน ได้แก่ ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) การนำไฟฟ้า (Electrical Conductivity) ปริมาณอินทรีย์วัตถุ (Organic Matter) ปริมาณไนโตรเจน (Nitrogen) ปริมาณฟอฟอรัส (Phosphorus) ปริมาณโพแทสเซียม (Potassium) ปริมาณความจุแคดไอออนที่แลกเปลี่ยนได้ (Cation Exchange Capacity) ปริมาณตะกั่ว (Pb) ปริมาณทองแดง (Cu) และ ปริมาณสังกะสี (Zn)

2.6.1 ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH)

ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน นิยมวัดออกมาเป็นค่า pH การวัดค่า pH นั้นเปรียบเสมือน การวัดอุณหภูมิของร่างกายคนเพื่อวินิจฉัยโรคของแพทย์ เนื่องจากเป็นค่าที่นำไปใช้ในการวินิจฉัยความผิดปกติของดิน (สมศักดิ์ มนต์พงศ์ ; 2537:39) ดินแต่ละบริเวณจะมีปริมาณแร่ธาตุแตกต่างกันบางชนิดสามารถละลายน้ำได้จึงทำให้มีสมบัติ

ทางเคมีของดินแต่ละแห่งแตกต่างกันไป โดยเฉพาะความเป็นกรดเป็นด่างของดิน ซึ่งอาศัยหลักการพิจารณาจากปริมาณของไฮโดรเนียมไออกอน (H_3O^+) และปริมาณของไฮดรอกไซด์ไออกอน (OH^-) ที่มีอยู่ในดินสภาพของสารละลายน้ำด้วยความเป็นกรดเป็นด่างในดินได้เท่ากัน 7 จัดว่าดินนั้นอยู่ในสภาพปกติ ถ้ามีค่ามากกว่า 7 แสดงว่าดินนั้นมีสภาพเป็นด่าง ถ้ามีค่าน้อยกว่า 7 แสดงว่าดินนั้นมีสภาพเป็นกรด (ครุปกรณ์ ละอุยดอ่อน ;2542:174)

ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน มีความสำคัญในการควบคุมการเจริญเติบโตของพืชโดยทางอ้อมมิได้มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืชโดยตรง แต่เมื่อดินมีสภาพเป็นกรดหรือเป็นด่างสภาพทางเคมีและทางชีวภาพของดินก็จะเปลี่ยนแปลงไปทำให้ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชซึ่งมีสาเหตุจากหลายประการ เช่น

(1) แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเป็นส่วนประกอบของอากาศในดิน หากในดินที่มีความชื้น จะสามารถละลายแล้วก่อให้เกิดการcarbondioxide ที่สามารถแยกตัวให้ไฮโดรเจนไออกอน(H^+) ออกมากอยู่ในรูปของสารละลายน้ำและไฮโดรเจนไออกอนจำนวนหนึ่งนี้จะเข้าไปแทนที่หรือไล่ไออกอนบางของธาตุชนิดด่างๆที่ดูดยึดที่ผิวของสารคลออลอยด์ ดินออกมาให้อยู่ในรูปสารละลายดินได้ เช่น ชาตุแคลเซียม แมกนีเซียม โพแทสเซียมและโซเดียม โดยที่ไฮโดรเจนไออกอน ส่วนดังกล่าวจะเข้าไปแทนที่ประกอบกับเมื่อเกิดกระบวนการราชลังขึ้นในดินไออกอนบางของธาตุชนิดด่างๆ ที่ละลายอยู่ในดินจะถูกพัดพาไปกับน้ำออกจากพื้นที่ที่ดินบริเวณนั้นจึงมีผลทำให้ดินมีสภาพเป็นกรดขึ้นได้

(2) เกิดกระบวนการไฮโดรลิซของธาตุอะลูมิเนียม โดยที่อลูมิเนียมไออกอน (Al^{3+}) ที่ละลายอยู่ในสารละลายน้ำสามารถทำปฏิกิริยากับน้ำแล้วเกิดกระบวนการไฮโดรลิซขึ้น ก่อให้เกิดไฮโดรเจนไออกอนซึ่งเป็นผลทำให้ดินมีความเป็นกรดมากขึ้น

(3) เกิดจากการเปลี่ยนรูปของแก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์และแก๊สไนโตรเจนไดออกไซด์ที่อยู่ในบรรยากาศที่สามารถละลายมากับน้ำฝน

2.6.2. การนำไฟฟ้า (Electrical Conductivity)

การนำไฟฟ้าหรือค่าความเค็มของดิน เป็นค่าสื่อนำไฟฟ้าที่ของปริมาณสารละลายน้ำเกลือในรูปแคดไดออกอนและแอนไดออกอนที่มีอยู่ในดินอย่างหยาบๆ (Allison ,et al :1954 :8) ค่าการนำไฟฟ้าของสารละลายน้ำในปฏิกิริยาโดยตรงกับความเข้มข้นและชนิดของเกลือที่ละลายอยู่ในสารละลายน้ำ ดังนั้นการวัดค่าการนำไฟฟ้าของสารละลายน้ำ (Soil Solution) จึงเป็นตัวชี้บ่งความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชได้ กล่าวคือ สารละลายน้ำที่มีเกลืออยู่มากเกินไป จะมีความดันออกซโมติกสูงจนพืชไม่สามารถดูดอาหารมาใช้ประโยชน์ได้ (สมศักดิ์ มนีพงศ์ :2537 :57)

2.6.3. ปริมาณไนโตรเจน (Nitrogen)

ปริมาณไนโตรเจนในดินโดยทั่วไปมีน้อย ดินนาและดินไร่ของประเทศไทยมีไนโตรเจนเฉลี่ย 0.1 ± 0.06 - (Motomura et al :1979 :363) และ $0.1 \pm 0.04\%$ (Ogawa et al :1975 :434) ตามลำดับไนโตรเจนในดิน ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสารละลายน้ำในไนโตรเจน (Organic nitrogen) ราว 98 % และอยู่ในรูปของอินทรีย์ในไนโตรเจนทั้งหมดในดิน (Stevenson :1964:242-291) อินทรีย์วัตถุในดินมีไนโตรเจนประมาณ 5 % โดยทั่วไป C:N ของดินบนประมาณ 11:1 รูปของไนโตรเจนที่พืชดูดซึ้งขึ้นไปใช้ประโยชน์คือ NO_3^- และ NH_4^+ ความเป็นประโยชน์ของไนโตรเจนในดินมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพาะพืชต้องการ NO_3^- และ NH_4^+ ในปริมาณที่เพียงพอเพื่อที่จะสังเคราะห์สารประกอบที่มีในไนโตรเจนเป็นองค์ประกอบในพืช เช่นโปรตีน เอ็นไซม์และโคโลฟิลล์ เป็นต้น

สัตว์ต้องการในโตรเจนจากพิชในการสร้างพลังงานและสารประกอบในโตรเจนในเซลล์ เมื่อชากริชและชากระดับทั่วไปในดินสารประกอบที่มีในโตรเจนเป็นองค์ประกอบจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมี ผลของการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ได้ในโตรเจนที่อยู่ในรูปที่เป็นประโยชน์ต่อพิชในปริมาณไม่มากนัก (จังรักษ์ จันทร์เจริญสุข ;2530:203)

สมศักดิ์ มนีพงศ์ (2537 : 92-93) พบว่าในโตรเจนโดยทั่วไปแล้วมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ที่อยู่ในรูปไอนีโนเนียม (NH_4^+) หรือไนเตรท (NO_3^-) ซึ่งเป็นรูปที่พิชนำไปใช้ได้โดยตรงส่วนใหญ่แล้วในโตรเจนจะอยู่ในรูปของสารประกอบอินทรีย์ ซึ่งจุลินทรีย์ในดินจะทำหน้าที่ย่อยสารประกอบเหล่านี้ให้เป็นอนินทรีย์ที่พิชสามารถนำไปใช้ได้ อินทรีย์ในโตรเจนจึงจัดว่าเป็นสารที่มีศักย์ที่เป็นประโยชน์ต่อพิชล่าวคือค่าในโตรเจนที่ได้สามารถนำไปใช้ประเมินความอุดมสมบูรณ์ของในโตรเจนได้ดีกว่าค่าในโตรเจนทั้งหมดและค่าอนินทรีย์ในโตรเจนนอกจากนี้ยังหมายเหตุว่าจะนำไปคำนวณปริมาณปูยที่เพิ่มให้กับดิน

2.6.4. ปริมาณฟอฟอรัส (Phosphorus)

คินที่ใช้เพาะปลูกโดยทั่วไปมีฟอฟอรัสอยู่ทั้งหมดประมาณ 0.03-0.22 % ซึ่งนับว่าเป็นค่าที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับในโตรเจนและโพแทสเซียม ฟอฟอรัสส่วนใหญ่ที่อยู่ในดินอยู่ในรูปที่ละลายได้น้อย ซึ่งพิชไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที การปลดปล่อยฟอฟอรัสจากดินจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น pH ชนิดของดินและความชื้น ในฤดูหนึ่งๆพบว่าพิชจำเป็นต้องดูดฟอฟอรัสไปใช้ราว 3 - 8 kg / 1000 แต่ปูยฟอฟอรัสที่ใส่ลงไปพบว่าพิชนำไปใช้ได้เพียง 3 - 25 % เท่านั้น ส่วนที่เหลือจะถูกดูดโดยเฉพาะอย่างยิ่งคินที่เป็นกรดหรือคินที่มีออกไซต์ของเหล็กและอัลูมิเนียมอยู่มาก

ฟอฟอรัสในดินแบ่งออกเป็น 2 รูป คือ อินทรีย์ฟอฟอรัส และอนินทรีย์ฟอฟอรัสอัตราส่วนของฟอฟอรัสทั้งสองรูปนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน จากข้อมูลการศึกษาดินบางชุดของประเทศไทยพบว่าประมาณ 65% ของฟอฟอรัสทั้งหมดอยู่ในรูปอนินทรีย์ฟอฟอรัส (ประพิศ แสงทอง : 2536 : 112 อ้างใน เรณู มิน ยะ และ ศรีสุดา คงปุก ;2544:5) อินทรีย์ฟอฟอรัสส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสารประกอบแคลเซียมอัลูมิเนียม และเหล็กสามารถใช้อินทรีย์สารฟอฟอรัสที่อยู่ในรูปของสารประกอบแคลเซียมได้ง่ายที่สุด สำหรับสารประกอบอัลูมิเนียมฟอฟอรัสนั้นพิชได้ใช้งานส่วน และสำหรับสารประกอบอินทรีย์เหล็ก - นิเกิลฟอฟอรัสนั้นพิชใช้ประโยชน์ได้ยาก เนื่องจากเป็นรูปที่ละลายน้ำได้น้อย ยกเว้นกรณีของดินนา เมื่อหัวมันเหล็กจะถูกรีดิวช์จาก Fe^{3+} และ Fe^{2+} ซึ่งละลายน้ำได้ดีกว่า ทำให้พิชสามารถใช้ประโยชน์จากอินทรีย์ฟอฟอรัสที่อยู่ในรูปสารประกอบของเหล็กได้

2.6.5. ปริมาณอินทรีย์วัตถุ (Organic Matter)

อินทรีย์วัตถุ หมายถึง non-mineral fraction ที่มีอยู่ในดิน เป็นตัวช่วยให้สมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น อาทิ ทำให้ดินอุ่นน้ำได้ดีขึ้น จับตัวเป็นก้อนดีขึ้น และมีเสถียรภาพ ทางอุณหภูมิดีขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ให้ธาตุอาหารพิชอีกด้วย

ควรบ่อน เป็นธาตุที่เป็นองค์ประกอบส่วนใหญ่และสำคัญของอินทรีย์วัตถุในดินสิ่งมีชีวิตทุกชนิด

1. รูปที่เป็นธาตุ (Elemental form) ไดแก่ แกรไฟต์ และเพชร

2. รูปสารอนินทรีย์ (inorganic form) ได้แก่ สารประกอบของคาร์บอเนต และ ไอโอดีเจน คาร์บอเนต เช่น Calcite (CaCO_3) Magnesite (MgCO_3) และ Rhodochrosite (MnCO_3) เป็นต้น ซึ่งสารประกอบเหล่านี้ไม่จัดรวมอยู่ในอินทรีย์วัตถุ

3. รูปสารประกอบอินทรีย์ที่ตกค้างในดิน (Organic residues) ได้แก่ คาร์บอนซึ่งเป็นองค์ประกอบของชากพืชและสัตว์ ซึ่งจะสามารถถลายด้วยผึ้งปลดปล่อยธาตุอาหารของพืชได้รวดเร็ว

4. รูปสารประกอบอินทรีย์ที่ทนต่อการถลายด้วย (resistant Organic residues) เป็นคาร์บอนซึ่งเป็นองค์ประกอบของอินทรีย์วัตถุที่ผ่านกระบวนการถลายตัวมานาน จนเหลือเฉพาะส่วนที่ถลายตัวได้ช้าหรือไม่มีการถลายตัวอีกด่อไป

2.6.6 ปริมาณโพแทสเซียม (Potassium)

โพแทสเซียมเป็นธาตุที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของพืช ที่พืชดูดกินปริมาณมากกว่าธาตุอื่นๆ ยกเว้นธาตุไนโตรเจน ในด้านปัญหาเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยทั่วไปโพแทสเซียมมีความสำคัญเป็นอันดับสาม สำหรับกรณีดินในประเทศไทย ปัญหาเกี่ยวกับการขาดธาตุนี้ยังไม่ค่อยมีปอยนักทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าดินยังมีแร่ต่างๆที่มีโพแทสเซียมเป็นองค์ประกอบอยู่เป็นจำนวนมาก พืชสามารถนำไปใช้ได้อย่างช้าๆ (สวิทซ์ วัชโกรyan;2519 :187)

จรักรช์ จันทร์เจริญสุข (2530 : 218) พบว่า ปริมาณโพแทสเซียม ในดินโดยทั่วไปสูง ยกเว้นในดินทรายดินโดยทั่วไปจะมีโพแทสเซียมในปริมาณที่สูงกว่าฟอสฟอรัสและไนโตรเจน เป็นอัตราส่วน 2.6% โพแทสเซียมในดินส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของแร่ K^+ เป็นรูปที่โพแทสเซียมที่พืชดูดซึ้งไปใช้ประโยชน์ สำหรับปริมาณของโพแทสเซียมในดินที่ใช้ในการก่อสร้างจะแตกต่างกันออกไปเป็นอันมากจะขึ้นอยู่กับชนิดของหินและแร่ที่ให้กำเนิดดินนั้น และระดับของการผุพัง (degree of weathering) ของหินแร่ที่ให้กำเนิดดินนั้น ดินที่เกิดจากหินและแร่ที่ผุพังไปแล้วจะเหลือแต่ซากจะมีระดับโพแทสเซียมต่ำกว่าดินที่ได้จากหินและแร่ชนิดเดียวกันที่ผุพังไปไม่หมด

2.6.7 ความจุแคตไอออนที่แลกเปลี่ยนได้ (Cation Exchange Capacity : CEC)

ความจุแคตไอออนที่แลกเปลี่ยนได้ เป็นค่าที่ใช้ระบุปริมาณแคตไอออนที่ดินดูดซับไว้และอยู่ในสภาพซึ่งสามารถถูกแทนที่โดยแคตไอออนอื่นได้ ดินที่มี CEC สูงจะมีความสามารถดูดซับธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในรูปแคตไอออนได้มากกว่าดินที่มี CEC ต่ำ แคตไอออนมาจากแหล่งต่างๆ เช่น ปุ๋ย น้ำชลประทาน การถลายน้ำของอินทรีย์วัตถุ และการถลายน้ำของหินแร่ เป็นต้น

สมศักดิ์ มณีพงศ์ (2537 : 137) พบว่า ประจุไฟฟ้าในดินแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ ประจุเปลี่ยนแปลง (Variable Change) และ ประจุถาวร (Permanent Change) ปริมาณและเครื่องหมายประจุของประจุเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับ pH และ ionic strength ของสารละลายดิน ส่วนปริมาณและเครื่องหมายประจุของประจุถาวรไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งสองอย่างนี้ ดินโดยทั่วไปมีประจุทั้งสองชนิด แต่จะมีประจุชนิดใดมากขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางเคมีของดิน ดินที่มีแร่ดินเหนียว ในกลุ่ม Kaolin-serpentine และออกไซด์ของเหล็กเป็นองค์ประกอบมาก เช่น ดินในเขต้อนชื้น โดยทั่วไปจะมีประเปลี่ยนแปลงมากส่วนดินที่มีแร่ดินเหนียวในกลุ่ม Smectite มากจะมีประจุถาวรมาก

2.6.8. ปริมาณตะกั่ว (Pb)

พิษของตะกั่วจากดินสูคันนั้นมีได้น้อยมาก ส่วนใหญ่แล้วเป็นพิษที่เกิดกับผู้ทำงานในโรงงาน เช่น ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เคยมีเด็กได้รับพิษจากตะกั่วนៅองจากมีการนำหัวแมลงเตอร์ในบริเวณน้ำตามถนน นอกจากราชบัลลังก์อีกแหล่งก็คือการปนเปื้อนในอากาศ มีผู้ประมาณกันว่ามีนุ่งห่มติดตะกั่วได้สูดเอาละองผงตะกั่วเข้าไปวันละ 0.01 ไมโครกรัม ขณะที่มนุษย์ปัจจุบันบ้านนอกสูดวันละ 10 ไมโครกรัม ซึ่งเป็นสถานที่ซึ่งมีการจราจรคับคั่งอาจพบตะกั่วในอากาศจากไอเสียรถยนต์ได้ถึง 40 ไมโครกรัม / ลบ.ม. ซึ่งมนุษย์ปัจจุบันในกรุงต้องสูดบริโภคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

พิษส่วนใหญ่มักไม่เป็นพิษจากตะกั่วในกากน้ำโสโครก ทั้งนี้อาจเป็นกากน้ำโสโครกมีปริมาณฟอสเฟตมากพอประมาณ สัตว์ที่กินพิษที่ปลูกในดินที่ใช้กากน้ำโสโครกมีโอกาสได้รับพิษของตะกั่วได้น้อย เพราะระดับเป็นพิษต่อสัตว์นั้นพิษจะต้องมีปริมาณตะกั่วไม่ต่ำกว่า 30 ppm. นอกจากราชบัลลังก์ที่สัตว์กินเข้าไปยังมีปฏิกิริยาต่อธาตุอื่นในอาหารอีก เช่น เหล็ก แคลเซียม สังกะสี ฟอสฟอรัส เป็นต้น โดยสามารถเกิดพิษต่อสัตว์เรียงในทุ่งหญ้าจึงอยู่ในระดับค่าอย่างไรก็ตาม ไม่ควรใช้กากน้ำโสโครกในพิษส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทพิษกินใบ เช่น ผักกาดหอมและพิชหัว เพราะมีการสะสมตะกั่วในส่วนที่ใช้บริโภคได้มาก ตะกั่วในดินโดยส่วนใหญ่อยู่ในรูปที่พิษไม่สามารถดูดกินได้ เพราะจะอยู่ในรูปที่ไม่ละลายนอกเสียจากดินสภาพกรดจัด (คณาจารย์ภาควิชาปฐพิทยา : 2541 :514)

2.6.9. ปริมาณทองแดง (Cu)

เป็นองค์ประกอบในแร่หลายชนิด ในธรรมชาติทองแดงที่เป็นประโยชน์ต่อพิษจะอยู่ในรูปของ Cu^{2+} ทองแดงในดินส่วนใหญ่จะถูกดูดซับไว้ที่ผิวของคอลลอยด์ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินทรีย์วัตถุในดินสามารถดูดซับไว้ได้อย่างแน่นหนา ถ้าดินมีระดับ pH สูงกว่า 7 ธาตุทองแดงที่ปลดปล่อยละลายออกสู่สารละลายดิน จะอยู่ในรูป Cu^+ , $Cu(OH)^+$, $Cu(OH)^{2+}$ แต่ทองแดงในสารละลายจะอยู่ในรูปของ $Cu(OH)^+$ ซึ่งจะละลายน้ำได้ง่ายเมื่อดินมีปฏิกิริยาเป็นกรดมากกว่าเป็นกลางหรือต่ำ แต่ในหลายสภาวะการละลายของทองแดงในดินบางกรณีอาจไม่สัมพันธ์กับระดับ pH ของดิน ส่วนดินที่มีทองแดงมากอยู่แล้วแม้ว่าดินมีระดับ pH เป็นกลางหรือต่ำจะไม่มีอิทธิพลต่อการละลายของทองแดงมากนัก และอาจพบปัญหาการขาดทองแดงได้ในดินที่มีปริมาณธาตุทองแดงน้อย และดินที่มีการชะล้างสูง ในดินรายจะพบว่าปริมาณของทองแดงที่แลกเปลี่ยนได้จะลดลงเมื่อระดับ pH ดินเพิ่มขึ้น

2.6.10. ปริมาณสังกะสี (Zn)

มักพบธาตุสังกะสีในดินในรูปสารประกอบ ได้แก่ สังกะสีชัลไฟต์ สังกะสีออกไซด์ และสังกะสีคาร์บอนเนตสารประกอบเหล่านี้ละลายได้ สามารถแตกตัวเป็นไฮดรอกซิดได้ ส่วนในรูปที่เป็นไฮดรอกซิดเป็น Zn^{2+} , $Zn(OH)^+$, $ZnCl^+$ ที่ถูกดูดซับที่บริเวณผิวของคอลลอยด์ดิน (แร่ดินเหนียว) อินทรีย์วัตถุ ไฮดรอกไซด์ของเหล็กและอลูมิเนียม และแคลเซียมคาร์บอนเนต สังกะสีในสารละลายดินเป็นสังกะสีที่ได้จากอินทรีย์วัตถุถึง 60 เปอร์เซ็นต์ของส่วนที่ละลายได้ทั้งหมด สังกะสีจากดินจะละลายน้ำและปลดปล่อยได้ง่ายเมื่อดินเป็นกรดที่ระดับ pH ประมาณ 5.0 และเมื่อระดับ pH ดินสูงขึ้นเป็น 6.5 การละลายได้ของสังกะสีจะลดลง ทำให้พิษนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อยลงไปแต่เมื่อระดับ pH ดินสูงขึ้นเกินกว่า 7.5 สังกะสีจะคงตากอน ในรูปของ $Zn(OH)_2$ และ zinc hydroxy carbonate เช่น เอมิมอร์ไฟต์ (hemimorphite : $Zn_4(OH)_2 Si_2O_7 \cdot H_2O$), สมิตโซไนต์ เป็นต้น จะพบการขาดสังกะสีได้ในดิน

แคลคารีส ตินปุน เนื่องจากมีการทำปฏิกริยากับคาร์บอนเนตไออกอนไปเป็นสังกะสีเชิงช้อน ทำให้มีการละลายได้ต่ำมาก และในดินกรดที่มีการชะล้างสูง จะขาดสังกะสีได้ง่าย (มุกดา สุขสวัสดิ์ : 2544 :55)

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นางสาวเรณู มินฉะ และ นางสาวศรีสุดา คงปุก (2544) คุณสมบัติทางเคมีของดินในปีงบประมาณ อุทยานแห่งชาติทะเบียน จังหวัดสตูล ได้ผลการศึกษาคือผู้ศึกษาทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะทางเคมีของดินโดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน กล่าวคือ ในขั้นตอนแรกเป็นการเก็บและเตรียมตัวอย่างดิน ขั้นตอนที่ 2 นำตัวอย่างดินแต่ละบริเวณจุดเก็บตัวอย่างมาวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรที่ต้องการศึกษาคือ ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH), การนำไฟฟ้า (Electrical Conductivity), ปริมาณอินทรีย์วัตถุ (Organic Matter), ปริมาณไนโตรเจน (Nitrogen), ปริมาณฟอสฟอรัส (Phosphorus), ปริมาณโพแทสเซียม (Potassium) และ ความจุแคตไอออนที่แลกเปลี่ยนได้ (Cation Exchange Capacity: CEC)

นายนิธิ สุคิริ และ นายไพร่อน ปรางศรีอรุณ (2544) คุณภาพน้ำคลองสำโรง จากผลการศึกษาคือ โดยธรรมชาติของน้ำในแหล่งน้ำต่างๆ เมื่อได้รับของเสียหรือสิ่งสกปรกจะสามารถทำให้ของเสียหรือสิ่งสกปรกต่างๆ เหล่านั้นหายไปหรือเจอจากลงจนแหล่งน้ำเหล่านั้นจะค่อยๆ คืนสู่ภาวะปกติได้ แต่ในช่วงฤดูแล้งปริมาณน้ำในคลองสำโรงมีน้อยมีผลให้มีสิ่งสกปรกจากแหล่งต่างๆ บริเวณริมฝั่งหรือบริเวณใกล้เคียงซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งชุมชน ได้ปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำในปริมาณมากเกินขีดความสามารถของคลองสำโรงที่จะรับไว้ได้ทำให้คลองสำโรงเกิดการเน่าเสีย

นาย ประวิทย์ โควัฒน์ นาย สมศักดิ์ มนิพงษ์ และ นาย กิภพ ปราบณรงค์(2536) คุณลักษณะทางเคมีของดินในนาถุ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ pH ค่าการนำไฟฟ้า ปริมาณอินทรีย์วัตถุ ปริมาณกำมะถัน ปริมาณโซเดียม โพแทสเซียม แคลเซียม แมกนีเซียม และ ปริมาณฟอสฟอรัส ผลการศึกษาพบว่าการเลี้ยงถุทำให้ pH ของดินลดต่ำลงตามระยะเวลาที่ใช้พื้นที่น้ำเลี้ยงถุ ซึ่งค่า pH ที่ลดลงเข้าใจว่าเกิดจากปริมาณอินทรีย์วัตถุ และสมบัติทางเคมีบางประการของน้ำทະyle นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การใช้น้ำทະyle เลี้ยงถุมีผลทำให้ค่าการนำไฟฟ้า หรือค่าความเค็มของดินเพิ่มขึ้นทุกความลึกเมื่อเทียบกับดินนาข้าว แต่ปริมาณที่เพิ่มขึ้นจะลดลงตามความลึกหน้าตัดดิน ค่าการนำไฟฟ้าของดินนาถุที่ site J (อายุ 1 ปี) ที่ระดับความลึก 50 ซ.ม. สูงกว่าค่าการนำไฟฟ้าของดินนาข้าวที่ระดับเดียวกัน ซึ่งให้เห็นถึงปริมาณการแพร่กระจายความเค็มตามแนวตั้งของดินนาถุมากกว่า 50 ซ.ม. ต่อปี นอกจากนี้ค่าการนำไฟฟ้าของดินนาถุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณโซเดียม โพแทสเซียม และแมกนีเซียม ขณะที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณแคลเซียม สำหรับปริมาณอินทรีย์วัตถุ กำมะถัน และฟอสฟอรัส ในดินนาถุลดลงตามความลึกหน้าตัดดิน ซึ่งอินทรีย์วัตถุและน้ำทະyleอาจเป็นแหล่งที่มาของสารประกอบกำมะถันในดินนาถุ ในขณะเดียวกันการเพิ่มขึ้นของฟอสฟอรัสบริเวณก้นเบ้อ อาจเนื่องจากการสะสมอินทรีย์วัตถุและการดูดซับ ฟอสฟอรัสโดยแคลเซียม ในทางตรงข้าม ปริมาณแคลเซียม ในดินนาถุเพิ่มขึ้นตามความลึกของหน้าตัดดิน อาจเนื่องจากแคลเซียมถูกแทนที่โดยโซเดียมในดินชั้นบน จึงทำให้แคลเซียมถูกชะล้างไปสะสมในดินชั้นล่าง

นางสาวมยุรา เดชะน่อน และ สุภากรณ์ ประเสริฐคำ (2542) ศึกษาปริมาณของแข็งโลหะหนักในของแข็งที่ไม่ระเหยไปและอนุមูลบางดัวในจากคลองสำโรง จากการศึกษาพบว่า ปริมาณของแข็งทั้งหมด ของแข็งและส่วนผสมที่อยู่ในริเวณใกล้เคียง แต่ก็ไม่ใช่ไม่ลักษณะน้ำ และชัลเพด มีค่าต่ำกว่ามาตรฐานน้ำดื่ม ซึ่งไม่มีอันตรายต่อผู้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง แต่ก็ไม่เหมาะสมสำหรับใช้อุปโภค และ บริโภค คลอร์ไรด์มีค่าเกินมาตรฐานน้ำดื่มนี้เนื่องจากการรุกร้ำข่องน้ำทะเลและกิจกรรมจากบ้านเรือนและชุมชน เช่นจากการปรุงอาหาร หรือสิ่งขับถ่ายจากมนุษย์ การมีปริมาณคลอร์ในน้ำในปริมาณมากเกินไป จะทำให้น้ำมีอุทธิ์กัดกร่อนสูงด้วย ส่วนปริมาณโลหะหนักในของแข็งไม่ระเหย พนว่า ทองแดง เหล็ก โคโรเมียม และนิกเกิล มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐาน แหล่งน้ำผิดนิ ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบนิเวศ เช่น เหล็ก เป็นธาตุที่ควบคุมระบบหายใจของสัตว์น้ำ ทำให้น้ำขุน มีตะกอนสีเหลือง และมีรส ถ้ามีในปริมาณมากทำให้สัตว์น้ำไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ และยังก่อปัญหาเกี่ยวกับท่อน้ำ เพราะทำให้การเจริญเติบโตของ Iron Bacteria เป็นไปอย่างรวดเร็ว โคโรเมียม ถ้ามีในปริมาณมาก ทำให้เป็นพิษต่อจุลินทรีย์ที่ช่วยป้องกันน้ำเสียในระบบบำบัดน้ำเสียโดยวิธีทางชีวภาพ

